

Utónevek becézett alakjai a portugál és magyar nyelvben

Készítette: Scheiling Félix

Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Konzulens: dr. Szijj Ildikó, habilitált egyetemi docens

Országos Tudományos Diákköri Konferencia Humán Tudományi Szekció
2025.

Lezárás: 2025. 01. 08.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés.....	3
2. Módszertan.....	3
3. A becézés típusai	4
3.1. Törövidülés és csonkulás.....	4
3.2. Képzés	6
3.3. Ikerítés és hangcsoportismétlés	8
3.4. Mássalhangzó- és magánhangzó-változás.....	9
3.5. Névösszerántás	10
3.6. Összetétel	10
3.7. Becézés közszavak használatával.....	10
3.8. Becézés idegen eredetű szavakkal.....	11
3.9. Becézés hasonló hangzású idegen nevekkel	11
3.10. Névcseré	12
3.11. Egyéb becézési módok	12
4. Önállósult becenevek	12
4.1. Önállósult becenevek a magyarban.....	13
4.2. Önállósult becenevek a portugálban	15
4.3. Összehasonlítás	16
5. Konklúzió	17
Bibliográfia.....	18
Internetes hivatkozások	19

1. BEVEZETÉS

A becézés jelensége fontos szerepet tölt be a különféle kultúrákban és nyelvekben. Célja, hogy informális helyzetekben kifejezze a beszélők közötti érzelmi közelséget, gyengédséget, vagy éppen megvetést, de az is előfordulhat, hogy a csoporton belüli megkülönböztetést segíti elő. A nyelvhasználók a becézés során sokszor kreatív megoldásokkal hozzák létre az adott szó egyszerűbb, könnyebben kiejthető vagy játékosabb alakját. A becézés az egyes kultúrákban eltérő nyelvi eszközök alkalmazásával jöhet létre, ahogy az egyes becenevek használatára is másfajta társas helyzetekben kerülhet sor.

Jelen tanulmány célja, hogy bemutassa az utónevek becézésének jellegzetességeit a magyar és portugál nyelv esetében. Az elsődleges elgondolás a portugál becézés bemutatása volt, ugyanakkor a kifejezetten becézéssel foglalkozó szakirodalmi források alacsony száma miatt a magyar nyelvvel való összevetés szolgál támpontként. A tanulmány első részében a becenevek létrehozásának lehetséges módjait vizsgálom mindkét nyelv esetében, különös tekintettel a nyelvek közötti hasonlóságokra és különbségekre, valamint az idegen nyelvi hatásokra. Ezután az önállósult becenevek vizsgálatára kerül sor, melyek gyakorisága, nemek szerinti megoszlása és létrejöttük módja segíthet megérteni az egyes kultúrák becézési szokásait és hagyományait, valamint az idegen hatások vizsgálatában is hasznos lehet.

2. MÓDSZERTAN

A dolgozat alapjául szolgáló szakirodalmi források felhasználásakor a magyar nyelv esetében elsősorban Hajdú Mihály *Általános és magyar névtan* című művére, illetve Rácz Endre hivatkozott írásaira támaszkodtam. A példák többsége is innen származik, kiegészítve néhány személyes példával. A dolgozatban szereplő magyar nevek és becéző alakjaik, valamint ezek forrásai az 1. mellékletben találhatók.

A portugál nyelv vizsgálata során nagyobb nehézséget jelentett, hogy kevés olyan szakirodalmi forrás érhető el, amely kifejezetten a becézéssel foglalkozik, illetve ezek jelentős része is a braziliai portugál nyelvváltozatra korlátozódik. Így a portugál nyelv esetében a hivatkozott szakirodalmi források jelentős része általánosabb nyelvészeti témájú írás, amelyek csak részben foglalkoznak a becézéssel. Éppen ezért a portugál példák bemutatásához is elsősorban internetes forrásokra hagytam. Ezek ellenőrzésében (és néhány esetben kiegészítésében) az ELTE BTK Portugál Nyelvi és Irodalmi Tanszékének portugál lektora volt a segítségemre. A felhasznált portugál becéző alakok, a hozzájuk tartozó teljes névalakok és ezek forrásai a 2. mellékletben találhatók.

Az önállósult beceneveket bemutató fejezetben a magyar nyelv esetében a HUN-REN Nyelvtudományi Kutatóközpont utónévkereső oldalának adatait használtam fel. (Net1) Az önállósult portugál becenevek bemutatásához pedig a megadott lista (Net2) egyenkénti átvizsgálása illetve az imént említett internetes forrásokkal történő összevetése által nyertem ki a szükséges adatokat. Az alakulásmódok esetében csak az adott nyelv szabályai szerint létrejött beceneveket vettem figyelembe, az idegen eredetű beceneveket nem, hiszen a nyelvérzék azokat eredetileg sem tekinthette becéző jellegűnek.

3. A BECÉZÉS TÍPUSAI

Fercsik Erzsébet és Raátz Judit *Keresztnevek* (2017) című könyve szerint a régebbi és gyakori utóneveknek többféle becéző alakja van, mint az újabbaknak, és a női nevekhez több becenév tartozik, mint a férfinevekhez. Ezt alátámasztja, hogy a könyvben az olyan gyakori vagy egykor gyakori női nevekhez, mint az *Anna* vagy a *Mária* közel 40 féle becenevet találhatunk, míg az újabb és ritkább férfinevek becézésére, mint amilyen az 1990-es évek végétől anyakönyvezhető *Kevin* és *Dominik*, csak két-három példát láthatunk.

Mind a magyar, mind a portugál nyelvben számos eltérő alakulásmóddal jelenik meg a becézés, azonban megfigyelhetők kulturális és nyelvi különbségek is a két nyelv között. Ennek a fejezetnek a célja, hogy bemutassa a becézés egyes típusait a Hajdú Mihály *Általános és magyar névtan* című írásában található csoportosítás alapján (bizonyos típusokat összevonva, így megkönnyítve a két nyelv összevetését), illetve az egyes típusokra vonatkozó szabályokat, mindkét nyelv esetében példákkal szemléltetve azokat.

3.1. Törövidülés és csonkulás

Törövidülésről akkor beszélhetünk, amikor a név végét rövidítjük (SZABÓ 1968: 6), ezáltal azt könnyebben kiejthetővé tesszük. A rövidített alakok lehetnek egy vagy két szótagúak, illetve végződésük szerint nyíltak és zártak, azaz végződhetnek magánhangzóra vagy mássalhangzóra.

Az egy szótagú nyílt rövidítések, mint a *Gá* (*Gábor*), a magyarban jelenleg általában gyermeknyelvi megszólító- vagy gúnynévként fordulnak elő. (HAJDÚ 2003: 640) Portugál példaként megemlíthető a *Gui* (*Guilherme*) és a *Bá* (*Barbara*). Az egy szótagú zárt rövidítések a magyar nyelvben a XIX. század elejéig használatban voltak, de nem voltak kifejezetten gyakoriak, és egyetlen ilyen alak maradt fent a közelmúltig: Békésben a *Mária* név rövidítéséből létrejött *Már* becenevet használták. (HAJDÚ 2003: 641) Ilyenre a portugál

nyelvben több példa is van, például a *Dan* (*Daniel*) és a *Pat* (*Patrícia*), ám ezek nagyrésze idegen nyelvi becéző alakok átvétele.

A magyar nyelv esetében nehézséget jelenthet a két szótagú nyílt rövidülés és a képzett becenevek elhatárolása, mivel számos magánhangzó lehet becézőnévképző. Hajdú Mihály (2003: 642) akkor tekint egy névalakot rövidültnek, ha az adott korszakban nem fordult elő ugyanannak az egy szótagú, zárt rövidítésnek más képzővel ellátott alakja is, tehát például a *Juli* képzett alaknak számít, mivel megtalálható a *Jula*, *Juló*, *Julcsi*, *Julcsa* és *Julka* alakja is. Így a valóban rövidült alakok közé csak a *Dia* (*Dianna*) és *Teo* (*Teodóra*) beceneveket sorolja.

A portugál nyelvben szintén találhatók két szótagú nyílt rövidülések, például *Rafa* (*Rafael*), *Nico* (*Nicolau*). Két szótagú zárt rövidülések a magyarban jellemzően nem becéző szándékkal jöttek létre, hanem céljuk a „magyarossá tétel” (pl. latin *-us* végződés lekopása: *Ágost* – *Augustus*) vagy a becézettnek érzett név hivatalossá alakítása volt (*Piroska* – *Piros*, *Etelka* – *Etel*). (HAJDÚ 2003: 642-644) A portugál nyelv esetében a több szótagú becenevek túlnyomó többsége magánhangzóra végződik, a rövidítések között nem találtam két szótagú, zárt alakot.

A portugál rövidülések jellemzően nem tartják meg az eredeti név hangsúlyos szótagját, kivéve, ha az harmadéles volt. Sok ilyen becenév szabálytalan szegmentálást mutat, figyelmen kívül hagyva a szótagok integritását (*Catarina* – *Cat*, *Rodrigo* – *Rod*). Ennek egyik lehetséges oka, hogy ezen becenevek közül sok idegen nyelvekből, főleg angolból került a portugál nyelvbe. (FERREIRA 2022: 29)

A csonkulás a név elejének elhagyását jelenti, amely mindkét nyelv esetében gyakori módja a becézésnek. Jellemzően ebben az esetben is egy vagy két szótagú lesz a becézett alak. A portugál nyelv esetében ez az egyik leggyakoribb formája a becézésnek. (RIO-TORTO 2010: 125)

A magyarban előfordul a nevek csonkulása egyetlen magánhangzóval, egy, két vagy három szótaggal (*Emese* – *Mese*, *Brigitta* – *Gitta*, *Augusztá* – *Gusztá*, *Elizabeta* – *Beta*). A csonkult szavak túlnyomó többsége mássalhangzóval kezdődik. Emellett gyakori a már csonkult szavak ellátása kicsinyítő képzővel vagy a képzett szavak csonkítása, például *Lóri*, *Lórika* (*Flórián*), *Ulka* (*Julianna*), *Lojzi* (*Alajos*), bár utóbbi esetben a Lajos név hatása is közrejátszhatott. A csonkított és képzett szavak között a női nevek aránya magasabb, illetve sok gúnynév található közöttük, például *Nóric* (*Eleonóra*). (HAJDÚ 2003: 700-704)

A portugál nyelv esetében szintén gyakori az egy magánhangzóval (*Otávio – Távio, Helena – Lena*), egy szótaggal (*Alfredo – Fred*) vagy két szótaggal (*Isabel, Isabela – Bel, Bela*) történő csonkítás. Az ilyen típusú beceneveknél a csonkítás mindig a hangsúlyos szótag előtt történik, így az eredeti név hangsúlyos szótagja lesz a becenév hangsúlyos szótagja is. Sokszor előfordul az ilyen típusú becenevekben további hangok kiesése a további egyszerűsítés céljából (*Alberto – Beto, Abílio – Bilo*). (FERREIRA 2022: 28-29) A leggyakoribb nevek nagy részének van csonkítással létrehozott becézése, és az általam vizsgált csonkult becenevek mindegyike mássalhangzóval kezdődik. Ahogy a magyar nyelv esetében, úgy a portugálban is gyakori a csonkulás és a kicsinyítő képző együttes megjelenése (*Alexandre – Xandinho, Helena – Leninha*).

A név elejének és végének együttes elhagyására is van portugál példa (*Epitácio – Pita, Albertina – Berta, António – Tó*). (SEIDE & PETRULIONÉ 2020: 12) A csonkulás és a rövidülés használata között a portugálban eltérés mutatkozik a két fő nyelvváltozat között: az európai portugálban gyakoribb a név elejének elhagyása (*Conceição – São*), míg a brazilai portugálban inkább a törövidülés figyelhető meg (*Fábio – Fá*). (VILLALVA 2008: 51-52)

3.2. Képzés

A kicsinyítés elsősorban köznevek, a becézés pedig tulajdonnevek, főként személynevek képzésekor értelmezhető, ugyanakkor a két kategória között szoros összefüggés figyelhető meg. A két fogalom szoros rendszertani kapcsolatban áll, és mindkettő jelentésbővülésen esett át, így akár köznevek, akár tulajdonnevek esetében képesek elutasítást, lekicsinylést is kifejezni. Az azonosságok kifejezése céljából a szakirodalomban gyakori az összevont *kicsinyítő-becéző képző* kifejezés használata. (T. SOMOGYI 2017: 287-288)

A leggyakoribb kicsinyítő-becéző képzők a magyarban a *-cska/-cske, -ka/-ke* és az *-i*. A *-cska* képző állhat teljes nevek (*Bélácska*) és rövidült alakok (*Zsigácska*) után is. Általában babusgató vagy pejoratív beceneveket hoz létre. A *-cske* jellemzően teljes férfinevek után áll (*Jenőcske*). (HAJDÚ 2003: 691-692) A *-ka/-ke* kicsinyítő képző használata gyakoribb (*Balázska*), mivel kevésbé lekicsinylő hatású, ugyanakkor nem használható mássalhangzóra végződő egy szótagú vagy okkluzívára végződő több szótagú tövek és eleve *-ka* végződésű nevek, sőt *-a/-e* végű nevek esetén sem. (KIEFER & LADÁNYI 2000: 169) Gyakran kapcsolódik hozzá birtokos személyjel is (*Erzsikém, Jánoskám*).

Az *-i* képző pedig mindig rövidült alakokhoz kapcsolódik (*Jani, Gyuri*) (ROUNDS 2001: 231-232), ám ez alól kivételek a *Zsolti* és *Györgyi* becenevek (melyek közül az utóbbi női névként

önállósult), melyek eleve egy szótagos nevekből jöttek létre, és az egy szótagosra csönkült nevek *-i* képzővel történő ellátása (*Félix – Lixi*), mivel ezek az alakok sem tudtak volna tovább rövidülni. A csönkített tő általában a név első szótagjából és a második szótag első mássalhangzójából áll (*Ferenc – Feri*), ám ez a szabály nem alkalmazható minden esetben. Ilyenkor (C)VC vagy (C)VCC szerkezetű maximális szótaghoz kell járulnia az *-i* képzőnek (*Andrea – Andi*). Bizonyos esetekben az *-i* képzővel ellátott nevek első magánhangzója rövidül (*Daniel – Dani*). (KIEFER & LADÁNYI 2000: 171)

Ezekén kívül is számos, kevésbé gyakori kicsinyítő-becéző képző volt és van használatban, például *-o/-ó* (*Gabo, Feró*), *-u* (*Gézu*), *-ca/-ce* (*Ica*), *-ci* (*Berci*), *-có/-cő* (*Jocó*), *-cu* (*Icu*), *-ica* (*Ágica*), *-ice* (*Évice*), *-ici* (*Mici*), *-icu* (*Vicu*), *-óca* (*Gabóca*), *-uci* (*Rékuci*), *-csa/-cse* (*Ancsa*), *-csi* (*Lajcsi*), *-óka* (*Balóka*), *-uka* (*Gézuka*), *-sa* (*Miksa*), *-is* (*Maris*), *-us* (*Gézus*), *-szi* (*Gyuszi*), *-cus* (*Bencus*), *-kó* (*Palkó*), igaz, ezeknek egy jelentős része összetett képző. (HAJDÚ 2003: 649-687, KESZLER 2000: 316)

Előfordul több képző együttesen is, például *-i* képzőhöz társulhat *-ka/-ke* (*Ferike, Andika, Zsuzsika, Petike*) (KIEFER & LADÁNYI 2000: 171), *-us* képzőhöz *-i* (*Nusi*), *-csi* képzőhöz *-ka/-ke* (*Jancsika*). A magyar kicsinyítő-becéző képzők közül több is azon kevés képző közé tartozik, amelyek egyalakúak és harmonikus magánhangzót tartalmaznak, ezáltal képesek vegyes hangrendű szóalakokat képezni. Ez azért lehetséges, mert a becézés sokszor szándékosan hoz létre szabályszerű alakokat. (FORRÓ 2018: 75)

A portugál nyelvben ugyancsak sokféle kicsinyítő-becéző képző található. Ezek közül a leggyakoribb az *-inho/-inha/-zinho/-zinha*, mely egy szótagú vagy hangsúlyos magánhangzóra, vagy hangsúlyos diftongusra végződő nevek után *-zinho/-zinha* alakban (*José – Zezinho, Tomé – Tomezinho, Sebastião – Sebastiãozinho*), *s-re, z-re, a-ra* és *o-ra* végződő szavak esetén *-inho/-inha* alakban kapcsolódik a szóhoz (*Luís – Luisinho, Beatriz – Beatrizinha, Camila – Camilinha, Francisco – Francisquinho*), minden más esetben pedig mindkét alakban kapcsolódhat (*Manuel – Manuelinho/Manuelzinho*). Ugyanakkor az *-inho/-inha* és a *-zinho/-zinha* képzők megoszlására a szavak szerkezetén túl több tényező is hatással van, mint például a nyelvváltozatok és nyelvjárások közötti különbségek, a szótagszám és az adott alakok előfordulásának gyakorisága is. (VILLALVA 1994: 279-290) Speciális kategóriába tartoznak az *-s-re* végződő többszótagú nevek, mivel ezek kicsinyítő képzős alakjai is *-s* végződést kaphatnak (*Carlos – Carlinhos*). (MONTEIRO 2002: 218)

Szintén gyakori a *-(z)ito/-(z)ita* képző, amellyel az előzőben felsorolt szabályok szerint képezhetők becenevek (*Miguel – Miguelito/Miguelzito*). Emellett előfordul az *-eco/-eca* (*António/Antónia – Toneco/Toneca*), *-oca(s)* (*Ana – Anoca[s]*), *-ocha* (*Manuela – Manocha*), *-ucha* (*Maria – Mariucha*), *-ó* (*Arcanja – Canjó*), *-ica* (*Teresa – Teresica*), *-uca* (*Rei – Reizuca*) és *-ote* (*Joaquim – Quinzote*) képzők használata becézésre. Az *-ico/-ica* (*João – Joanico*) és *-uco/-uca* (*Manuel – Manueluco*) képzők csak egyes nyelvjárásokban fordulnak elő. (RIO-TORTO 1993: 288, 291, 330, 415, 720, 730, 754, 839)

Ahogy a magyarban, úgy a portugálban is lehetséges, hogy egy névhez egyszerre több kicsinyítő képző kapcsolódjon, például *-ico* és *-inho* (*Mariquinha*), *-ico* és *-oco* (*Maricoca*), *-oco* és *-inho* (*Maroquinha*). (MONTEIRO 2002: 219) Továbbá a portugál nyelvben többféle nagyító képző is használatban van, amelyek sokszor nem a tárgyak fizikai nagyságára utalnak, mert azt legtöbbször analitikus módon, a *grande* szóval, vagy annak valamelyik szinonimájával fejezik ki. (CUNHA & CINTRA 2016: 199) A nagyító képzők közül a *-(z)ão* képző használata gyakori becézés esetén (*Rui – Ruizão, Carlos – Carlão*).

Ahogy a fenti példákban is látható, a portugálban, ahogy a magyarban is, gyakran kapcsolódik a kicsinyítő képző a név csonkított vagy rövidített alakjához, és mindkét nyelvben előfordul több kicsinyítő képző együttes használata. Eltérés a két nyelv között, hogy míg a portugálban gyakran használnak nagyító képzőt becézésre, a magyar nyelvben már egyáltalán nem használatosak nagyító képzők. Mindkét nyelvben gyakran végződnek *i* hangra a becenevek, amelynek a magyarban az *-i* becézőképző az oka, míg a portugálban gyakran a hangcsoportismétlés (*Alice – Lili*), a törövidülés (*Daniel – Dani*) vagy az angol nyelv hatása (*Margarida – Maggie*). Míg a magyar *-cska/-cske* és *-ka/-ke* képzők közül egyértelműen a *-cska/-cske* a produktívabb, addig a portugál *-inho/-inha* és *-zinho/-zinha* hasonlóan produktív. (PINHEIRO 2021: 250) Ugyanakkor azokban az esetekben, amikor az adott név *-inho* és *-zinho* képzőt is kaphat, a nyelvhasználók a *-zinho* alakot részesítik előnyben. (SAID ALI 1931: 46)

3.3. Ikerítés és hangcsoportismétlés

Ikerítés esetén a teljes becenév illetve egy hozzá hasonló hangsor összekapcsolása történik. Jellemzően a rövidült és képzett alakok ikerítésével jönnek létre becenevek. Az ilyen beceneveket gyakran pejoratív, gúnyos célzattal használják, sokszor fordulnak elő gyermekversekben és -dalokban. Erre példa a következő csúfolódó mondóka:

„Istók-pistók, kertbe járnak a disznók,
Szívamagot ropogtatnak, az Istóknak potyogtatnak.” (Net3)

A magyarban jellemzően magánhangzóval kezdődő neveknek van ikerített formája (de vannak kivételek is, például *Feri-Beri*, *Lackó-Packó*), és az így létrehozott becenevek második tagja általában bilabiális mássalhangzóval kezdődik (*Andi-Bandi*, *Ista-Pista*). (RÁCZ 1959: 43-48) A portugál nyelvben azonban a többszótagú szavak részleges reduplikációja nem fordul elő, így az ikerítés által létrejövő becenevek sem jellemzőek. (PIECHNIK 2015: 42)

Hangsoportismétlés esetén nem a teljes becenév, csak annak egy része ismétlődik. Az ismétlődő rész lehet a név eleje (*Dezső – Dede*), közepe (*Ibolya – Bobo*) vagy vége (*Noémi – Mimi*). Az is előfordulhat, hogy a hangsoport kétszeresen ismétlődik (*László – Laci – Cicici*). Ahogy az előző példában is látható, a kiindulási szó lehet eleve becézett alak, de az is előfordulhat, hogy a hangsoportismétléssel alakult becenév kap kicsinyítő képzőt (*Szilárd – Sziszike*). (HAJDÚ 2003: 715-716)

A portugál nyelvben (különösen a brazil portugálban) szintén előfordulnak hangsoportismétléssel alakult becenevek. Ahogy a magyarban, úgy a portugálban is megismétlődhet a név eleje (*Cláudia – Cacá*), közepe (*Afonso – Fofó*) és vége (*Ana – Nana*). Ahogy az első példában is látható, előfordulhat, hogy a megismételt hangsoport egyik mássalhangzója kiesik (*Glória – Gogó*) (SEIDE & PETRULIONÉ 2020: 13), és a portugál nyelvben is lehetséges a hangsoportismétléssel létrejött alak ellátása kicsinyítő képzővel (*Leonor – Nonô – Nonocas*).

3.4. Mássalhangzó- és magánhangzó-változás

Ebbe a kategóriába olyan becenevek tartoznak, melyekben egy vagy több mássalhangzó vagy magánhangzó eltér az eredeti névben találhatóától. Számos további típusra lehet osztani aszerint, hogy a név mely részében és milyen jellegű változás történik.

Mássalhangzó-változások a magyar nyelvben történhetnek a név elején: kerülhet a szó elejére az egyik belső mássalhangzó (*Ilona – Ili – Lili*), kiválhatnak ikerítésből (*András – Bandi*), és létrejöhetnek egyéb módokon is (*Ilona – Cili*). Ezek közül a legelterjedtebbek az ikerítésből kivált, *b* vagy *p* kezdőhangot felvevő becenevek. A név belsejében is létrejöhet mássalhangzó-változás az első mássalhangzó hatására (*Erzsébet – Bözsi – Böbi*), palatalizációval (*Péter – Petya*), időtartam-változással, mely lehet egyszerűsödés (*Emma – Emi*) vagy geminálódás (*Kornélia – Neli – Nelli*), vagy gyermeknyelvi hibás hangképzés hatására (*Gabriella – Elli – Ejji*). (HAJDÚ 2003: 707-714)

A portugál nyelv esetében is előfordul mássalhangzó-változás, általában csonkult alakokban. Ez is történhet a név elején, belső mássalhangzó hatására (*Francisca – Quica/Kika/Chica, Filipa – Pipa*) (SEIDE & PETRULIONÉ 2020: 12), név végén (*Vitor – Vic*), illetve a korábban említett példában a hangcsoportismétléssel alakult becenevek között.

Magánhangzó-változás esetén szintén előfordulhat ikerítésből kiválás a magyarban (*Ferenc – Fecó-Ficó – Ficó*), a gyermeknyelvben a magánhangzók felcserélése (*Mária – Mari – Mira*), valamint zártabbá válás (*László – Laci – Luci*). (HAJDÚ 2003: 714-715) Kevés portugál példát találtam erre a változásra. A *Joana* név *Jô* becenevében például *u* hang helyett zárt *o* hang található. (A *Joana* névnek létezik *Ju* és *Juju* becézése is, amelyek tükrözik az eredeti név ejtését.)

3.5. Névösszerántás

A névösszerántás során is a név rövidítése történik, ez esetben a név középső részének elhagyásával. Erre példa a magyarban a *Katalinka – Katinka* és az *Ilonka – Inka* (RÁCZ 1966: 90), a portugálban a *Quirino – Quino* és a *Marcela – Marla* (SEIDE & PETRULIONÉ 2020: 12). Előfordulhat, hogy csak egy hang esik ki (*Manuel – Manel*), illetve a névösszerántás együtt járhat csonkulással is (*Margarida – Guida*).

3.6. Összetétel

A magyar nyelvben régóta megfigyelhető jelenség a nevek kapcsolása más szavakhoz. Leggyakrabban a *kis* szóhoz kapcsolódik a teljes névalak (*Anna – Kisanna*) vagy egy becézett alak (*Piroska – Piri – Kispiri*). A *Kisanna* becenév továbbképzett változata a *Kisó*, mely annyira eltávolodott az eredeti *Anna* névtől, hogy az eredeti név egyetlen hangja sem maradt meg a becenévben. (FERCSIK & RAÁTZ 2017: 22)

A férfinevek esetében általában a teljes névalakhoz kapcsolódik a *kis* szó (*Henrik – Kishenrik*), de ez alól is vannak kivételek is (*József – Józsi – Kisjózsi*). Az így létrejött becenevek általában közvetlen, családi környezetben használatosak. A név kapcsolódhat más szavakhoz is, ez esetben a közszó kerülhet a név elé (*János – Fajankó*) vagy után (*György – Gyurikakas*). Az ilyen alakok főleg a gyermeknyelvben fordulnak elő. (HAJDÚ 2003: 717-718)

A portugál nyelvben az egybeírt közszó és név előfordulása nem jellemző, inkább kifejezések, szókapcsolatok formájában jelennek meg hasonló alakok.

3.7. Becézés közszavak használatával

Szintén a gyermeknyelvi gúnynevek között fordul elő a neveket eltorzítva létrejövő köznevek használata. Előfordulhat, hogy az eredeti név és a gúnynév között csupán egy hang a különbség (*Ákos – Mákos*), de arra is van példa, hogy csak két-három hang egyezik a két alakban (*Erzsébet – Bendzsó*). (HAJDÚ 2003: 718-721)

A portugál nyelv esetében is lehet kisebb vagy nagyobb hasonlóság az eredeti név és a becézésre használt szó között. A *Cláudia* női és a *Cláudio* férfinév becézésére használt *Cacau* 'kakaó' szóban megegyezik a szókezdő mássalhangzó és a diftongus is, ugyanakkor a *Rodolfo* név *Rena* 'rénszarvas' beczésében csak a szókezdő mássalhangzó azonos. Főként Braziliában használják az *Emílio* név *Milho* 'kukorica' becenevét. Azonban arra is van példa, hogy egy becenevet éppen a közszói jelentése miatt nem használnak az egyik nyelvváltozatban, miközben a másik nyelvváltozatban csak becenévként fordul elő. Ilyen például a *Xana* (*Alexandra*), a *Bibo* (*Gabriel*) és a *Lalau* (*Nicolau*) melyek a brazil szlengben a vagina, a homoszexuális férfiak és a tolvajok megnevezésére szolgálnak, így ezeket az alakokat csak az európai portugálban használják beczésre.

3.8. Beczés idegen eredetű szavakkal

Előfordulhat az idegen eredetű szavak használata is beczésre, ilyenkor a szó jelentése nem lényeges, csak a hangzás alapján kerül a nevek helyére. Ebben az esetben is elég két-három hang egyezése (*Zoltán – Zlotyi*). (HAJDÚ 2003: 721)

Erre a beczési módra nem találtam dokumentált portugál példát, csak olyan esetet, ahol valószínűleg véletlen egybeesésről van szó. Ilyen például a *Gonçalo* név *Gonzo* beceneve, mely az angolban 'különös, bizarr' jelentésű, ugyanakkor angol és spanyol nyelvterületen a *Gonzalo* név gyakran használt beceneve is.

3.9. Beczés hasonló hangzású idegen nevekkal

Mindkét nyelvben gyakori, hogy az adott név idegen megfelelőjét vagy annak becézett alakját használják becenévként. A magyar nyelv esetében napjainkban jellemző az angol nevek (*Judit – Judith* [dʒuːdiθ]), becenevek (*Róbert – Bob, Bobby*) használata, illetve ezek ellátása kicsinyítő képzővel (*Bobika*). Gyakori a téves megfeleltetés (*Béla – Bobby, András – Pedro*). Más nyelvekből is történt átvétel, például az olaszból (*Szilveszter – Silvio*), franciából (*Pál – Paul*) németből (*István – Stefán/Stefi*) és spanyolból (*Péter – Pedro*). (HAJDÚ 2003: 721-725)

A portugál nyelvben is sok angol eredetű becenév található meg (*António – Tony*). Az egy szótagú, zárt törövidülésnél említett névalakok jelentős része is az angolból vagy más idegen nyelvekből került a portugálba.

3.10. Névcseré

A magyar nyelvben (főleg a Tiszántúlon) előfordul, hogy a gyermekeket a családtagjaik nem az utónevükön, hanem egy ettől eltérő néven vagy beceneven szólítják. A csere oka általában a név tövében lévő hasonló hangzás (*Balázs – Bandi*) vagy a név végződése (*Norbert – Róbert*). (HAJDÚ 2003: 725)

Portugál nyelvterületen bizonyos nevek viselőinek más névvel történő rendszerszerű becézésére sem szakirodalmi forrást nem találtam, sem pedig az általam megkérdezett (portugál és brazil) anyanyelvi beszélők nem tudtak beszámolni ilyen jelenségről.

3.11. Egyéb becézési módok

Előfordulnak egyéb, a fenti kategóriákba be nem illeszthető magyar becenevek is, ám ezek ritkák és csak kis területen használatosak (például *Ambrus – Bimbi*).

A portugál névadási szokásokra jellemző, hogy több utónevet adnak a gyermeknek. A teljes név maximum hat tagból állhat, amelyek közül rendszerint kettő utónév. (Net2) Emiatt kialakultak a két utónév kombinációját együttesen becéző alakok. Ezek legtöbbször a két név rövidült alakjaiból jönnek létre (*João Carlos – Joca, Maria Luísa – Malu*), ugyanakkor a *José* név esetén a csonkult alak használata gyakori (*José Carlos – Zeca*), az *António* és *Antónia* nevekből pedig a középső, hangsúlyos szótag kerül ezekbe a becézett alakokba (*António Jozé – Tozé*). (A *Zeca* becenév önmagában a *José* beceneve is lehet, ebben az esetben viszont a csonkult *Zé* alak kap kicsinyítő képzőt.) Ez a becézéstípus a magyar nyelvben jóval ritkább, de előfordulnak kettős keresztnévi becéző alakok (*Pál István – Pálistók*). (HAJDÚ 2003: 718)

4. ÖNÁLLÓSULT BECENEVEK

Az önállósult becenevek olyan nevek, amelyek elvesztették eredeti, becéző funkciójukat, és hivatalosan használt névvé váltak. Ezek vizsgálata lehetőséget nyújt társadalmi, nyelvi és kulturális különbségek és hasonlóságok megfigyelésére. Megtudhatjuk például, hogy mely alakulásmóddal létrejött becenevek veszítik el legkönnyebben becéző funkciójukat, és ez a folyamat melyik nyelvben milyen könnyen megy végbe, valamint egy ilyen vizsgálat a nyelvhasználók kreativitására és innovatív szemléletére is rávilágíthat. Emellett az idegen nyelvek hatásait és a nemek közötti különbségeket is megfigyelhetjük.

4.1. Önállósult becenevek a magyarban

A HUN-REN Nyelvtudományi Kutatóközpont az újonnan anyakönyvezni kívánt nevek elfogadása iránt benyújtott kérelmeket bizonyos alapelvek szerint bírálja el. A 9. pont vonatkozik a kérvényezett becéző jellegű nevekre:

„Az utónévlistán szereplő nevek becéző változatai abban az esetben javasolhatók bejegyzésre, ha az általuk képviselt típusnak már vannak hagyományai a névkincsünkben: vagyis a név gyakran előfordul és megtalálható a magyar beceneveink között vagy a nemzetközi hivatalos névhasználatban. A nevek túlzott, többszörös becéző formáit a bizottság nem javasolja (pl. *Icuska, Katácska, Loncika, Gyuszkó, Misike*). A férfinevek becéző formáit csak akkor támogatja a bizottság anyakönyvezésre, ha hitelesen bizonyítható, hogy személynévi használatuk a középkorra nyúlik vissza, vagy alakjuk megtalálható valamely széles körben ismert művészeti alkotásban (pl. *Gergő, Janó, Lóci, Palkó*).” (Net4)

A Nyelvtudományi Kutatóközpont utónévkeresője (Net1) szerint 2024 augusztusában 72 olyan férfinév alkalmas anyakönyvi bejegyzésre Magyarországon, amely becéző jellegű. Ez az összes (1993) férfinév 3,61%-a. Ezek között azonban előfordul idegen becéző alakok átvétele: öt német, három angol, két szláv, két olasz és egy görög név átvétele (például *Harri*). Így tehát 59 olyan név marad, amely vagy eleve magyar eredetű, vagy (mint a szláv eredetű *Rados* név esetében) az eredeti név magyar nyelvbe kerülése után, a magyar nyelv szabályai szerint jött létre a becéző formája. Ez az 59 név a teljes magyar férfinév-állomány 2,96%-a. Ezeknek a neveknek a túlnyomó többsége (94,92%) törövidüléssel és képzéssel jött létre (például *Ambró*), egy név (1,69%), mássalhangzó-változással, törövidüléssel és képzéssel (*Bandó*), egy név csonkulással, törövidüléssel és képzéssel (*Manó*), és szintén egy név csak törövidüléssel (*Sebes*). Gyakoriságukat tekintve a vizsgált nevek közül a leggyakoribb a *Gergő* név volt a 2023-ban születettek körében, amely a 36. leggyakoribb férfinév volt. Emellett a 100 leggyakoribb név között még a *Bende* volt megtalálható a 87. helyen. (Net5)

A 2656 magyar női név közül 329 becéző jellegű, ami az összes női név 12,39%-a. Ezek között azonban nagyobb arányban találhatók meg az idegen nyelvek szabályait követő becézések, különösen a német (41), angol (32) és olasz (16) becenevek (például *Jutta*). Ha csak a magyar becézéseket tekintjük, 200 név marad, amely az összes női név 7,53%-a. Ezek a létrejöttük módja szerint többféleképpen csoportosíthatók mint a férfinevek, de itt is a rövidült és képzett alakok vannak többségben (119 név, 59,5%, például *Ági*), ezt követik a csonkult alakok (például

Émi) és a csonkult, rövidült és képzett alakok (például *Lenka*) egyaránt 17-17 névvel (8,5%), majd a rövidült alakok (például *Apol*) 11 névvel (5,5%). Érdekesség, hogy az önállósult női becenevek között található az egyetlen összetétel, a *Kisanna*, és annak továbbképzett változata a *Kisó*, valamint három olyan név is (*Janka*, *Józsa*, *Györgyike*), amelyek eredetileg férfinevek becézett alakjai voltak. Ennek az oka, hogy a nyelvújítás korában gyakori volt női nevek létrehozása férfinevek kicsinyítő képzővel történő ellátása által, ám a nyelvérzék ezeket általában nem fogadta el női névnek, így a legtöbb ilyen alak hamar kikopott és megmaradt férfi becenévnek (*Istvánka*, *Ferike*). (SZILÁGYI 1987: 300) Bizonyos nevekhez, mint az *Anna*, *Borbála*, *Ilona* és *Katalin* kiemelkedően sok önállósult becenév tartozik. Gyakoriság szempontjából a *Léna* név volt a leggyakoribb a 2023-ban születettek körében a vizsgált nevek közül (5. leggyakoribb név), ezt követi a *Janka* (24. hely) és a *Lilla* (28. hely). Ezek mellett sok idegen eredetű becéző név is található a leggyakoribb nevek között (például *Lili*, *Liza*). (Net5)

Összegezve tehát elmondható, hogy a női nevek között több mint kétszer akkora arányban vannak jelen az önállósult becenevek (7,53%) mint a férfinevek esetében (2,96%), aminek több oka is lehet, például a női nevek becézésének nagyobb változatossága, illetve ezen becenevek gyakoribb használata a hétköznapiak során. Az idegen eredetű becenevek átvételében is jelentős különbségeket láthatunk: míg a férfinevek között csak 13 idegen becézőt találunk, addig a női nevek esetén ennek majdnem tízszeresét, 129 idegen becenevet. Tehát a női neveket erősebben befolyásolják a külföldi hatások, és ez a jelenség a globalizáció hatására valószínűleg tovább erősödik. Ugyanakkor mind a férfi, mind a női nevek esetében elsősorban az angol és német eredetű becenevek találhatók meg legnagyobb számban. Gyakoriság tekintetében szintén a női nevek között van sokkal nagyobb jelentősége a becéző alakoknak. Ami az önállósult magyar becenevek kialakulásának módját illeti, mindkét nem esetében a törövidülés és a képzés a legjelentősebb. Ugyanakkor azt is meg lehet állapítani, hogy a női nevek között többféle alakulásmódról beszélhetünk, és ezek egyenletesebben oszlanak el, mint a férfinevek esetén (1. táblázat). Továbbá olyan ritka szóalkotási módok is megjelennek az állandósult női becenevek között, mint az összetétel vagy a hangcsoportismétlés. Ez a női nevek becézésének nagyobb fokú kreativitására utalhat.

1. táblázat: Az önállósult magyar becenevek alakulásmódja

	Arány (férfinevek)¹	Arány (női nevek)²	Arány (összes név)³
<i>Törövidülés</i>	100%	79,0%	83,8%

¹ az önállósult magyar férfi becenevekhez (59) viszonyítva

² az önállósult magyar női becenevekhez (200) viszonyítva

³ az összes önállósult magyar becenévhez (259) viszonyítva

<i>Képzés</i>	98,3%	79,5%	83,8%
<i>Csonkulás</i>	1,69%	22,5%	17,8%
<i>Mássalhangzó-változás</i>	1,69%	5,50%	4,63%
<i>Magánhangzó-változás</i>	0%	1,5%	1,16%
<i>Közszó</i>	0%	1,5%	1,16%
<i>Hangcsoportismétlés</i>	0%	1%	0,77%
<i>Összetétel</i>	0%	1%	0,77%

4.2. Önállósult becenevek a portugálban

Portugál nevek esetén nem érhető el hivatalos lista az összes anyakönyvi bejegyzésre alkalmas utónévről, ugyanakkor a portugál Anyakönyvi és Közjegyzői Hivatal (*Instituto dos Registos e do Notariado*) közzéteszi az utóbbi három évben portugál állampolgároknak bejegyzett nevek listáját. (Net2) Ez a lista ugyanakkor csak szemléltető jellegű, hiszen nem tartalmazza azokat a ritka, de a későbbiekben is anyakönyvezhető neveket, melyek az utóbbi három évben egyszer sem fordultak elő. Ellenben feltűnően sok idegen eredetű, főleg angol, arab és szláv nevet tartalmaz, hiszen a migrációs háttérrel rendelkező portugál állampolgárok utóneveit is tartalmazza.

Az így 3530 férfinevet tartalmazó listán csupán 18 név becéző jellegű a portugál nyelv szabályai szerint, ami a férfinevek 0,51%-a, ugyanakkor ezt a lista összeállításának eltérő módszertana miatt nem érdemes összevetni a magyar adattal. Ennél hasznosabb a becézés típusainak vizsgálata: hét név (38,9%, például *Gui*) törövidüléssel, három-három név (16,7%) képzéssel (például *Alfredinho*) vagy csonkulással (például *Quim*), kettő-kettő név (11,1%) csonkulással és névösszerántással (például *Nelo*) vagy csak névösszerántással (például *Guto*) és egy név (5,56%) mássalhangzó-változással és csonkulással (*Kiko*) jött létre. Ezek mellett számos angol becenév található a listán, amelyekről korábban már szó esett. Hivatalos állami statisztika a férfinevek gyakoriságáról csak a 2017-2022 közötti időszakból érhető el, és ekkor is csak a 20-20 leggyakoribb névre vonatkozóan. (Net6) Önállósult férfi becenév egyik évben sem szerepelt a leggyakoribb nevek között.

A 4019 női név közül 39 valószínűsíthetően önállósult portugál becéző név, ami a női nevek 0,97%-a. Ezen nevek között a képzéssel alakultak találhatók meg a legnagyobb számban (15 név, 38,5%, például *Clarinha*), ezt követik a törövidüléssel (9 név, 23,1%, például *Isa*), majd a csonkulással alakultak (8 név, 20,5%, például *Bela*). A becéző jellegű női nevek között található egy kettős keresztnévi összetétel is (*Maria Luísa/Maria Lúcia – Malu*) és itt található egy egyetlen hangcsoportismétléssel alakult önállósult portugál becenév is, a *Nené (Inês)*. Ezek

egyike sem szerepel a 20 leggyakoribb női név között a 2017-2022 közötti időszakban (Net7), az egyetlen becéző jellegű név a leggyakoribb nevek között a *Larissa* név orosz rövidült alakja, a *Lara*, amely minden évben a 13. és 19. hely között szerepelt.

Elmondható tehát, hogy mindkét nem esetében rendkívül alacsony az önállósult becenevek aránya Portugáliában, ugyanakkor a női nevek esetén mind számukat, mind arányukat tekintve körülbelül kétszer annyi becéző jellegű nevet találhatunk, mint a férfi nevek esetében. Az idegen hatásokról nem kaphatunk átfogó képet a lista alapján, mivel az eltérő nyelvi és kulturális identitással rendelkező közösségek névadási szokásai is befolyásolják a lista tartalmát. Az ugyanakkor kijelenthető, hogy a leggyakoribb nevek közé nem kerültek önállósult becenevek sem a férfiak, sem pedig a nők esetén. Ahogy a 2. táblázatban is látható, a törövidülés és a képzés az önállósult becenevek leggyakoribb alakulásmódja, ezt követi a csonkulás. Ugyanakkor a portugál nyelvre jellemző hangcsoportismétléssel alakult becenevek közül csupán egy tudott önállósulni. Eltérés mutatkozik a nemek között is: míg a férfinevek esetében a törövidülés és a csonkulás a leggyakoribb, addig a női nevek esetén a képzés fordul elő a legmagasabb arányban. Azonban a vizsgált nevek alacsony száma miatt ebből nem érdemes általános következtetéseket levonni a portugál becézési szokásokat illetően.

2. táblázat: Az önállósult portugál becenevek alakulásmódja

	Arány (férfinevek)⁴	Arány (női nevek)⁵	Arány (összes név)⁶
<i>Képzés</i>	16,7%	38,5%	31,6%
<i>Törövidülés</i>	38,9%	28,2%	31,6%
<i>Csonkulás</i>	33,3%	25,6%	28,1%
<i>Névösszerántás</i>	22,2%	10,3%	14,0%
<i>Kettős keresztnévi összetétel</i>	0%	2,56%	1,75%
<i>Mássalhangzó-változás</i>	5,56%	0%	1,75%
<i>Hangcsoportismétlés</i>	0%	2,56%	1,75%

4.3. Összehasonlítás

A fenti adatok alapján megállapítható, hogy a magyar névadási szokásokra jellemzőbb a becenevek önállósodása, mint a portugálra (259 önállósult magyar becenév szemben az 57 önállósult portugál becenévvel). Azt is ki lehet jelteni, hogy mindkét nyelv esetében gyakoribb a női becenevek önállósulása, mind a magyar, mind a portugál névállományban

⁴ az önállósult portugál férfi becenevekhez (18) viszonyítva

⁵ az önállósult portugál női becenevekhez (39) viszonyítva

⁶ az összes önállósult portugál becenévhez (58) viszonyítva

körülbelül kétszer akkora arányban fordulnak elő, mint a férfi becenevek. Az idegen hatások a magyar nyelv esetében jobban érintik az önállósult női beceneveket, és elsősorban az angol és német hatás a jellemző. Portugál nevek esetén kevésbé dokumentáltak az idegen hatások, ám rengeteg angol becenév található a névállományban, ami nem pusztán a digitalizáció és a szórakoztatóipari tartalmak hatásának tudható be, hanem az Egyesült Királyság és Portugália történelmi kapcsolatának és a brit bevándorló közösségeknek is. A magyar nyelv esetében a törövidülés és a képzés érinti a legtöbb önállósult becenevet, a portugál neveknél közel azonos mértékben figyelhetjük meg a törövidülést, a képzést és a csonkulást. Ugyanakkor a portugál nevek esetén az egyes alakulásmódok kiegyenlítettebb arányban figyelhetők meg a vizsgált nevek létrejöttében. A legritkább alakulásmódok a magyarban a hangcsoportismétlés és az összetétel, a portugálban pedig a mássalhangzó-változás, a kettős keresztnévi összetétel és a hangcsoportismétlés. Az önállósult becenevek egyik nyelvben sem tartoznak a leggyakoribb nevek közé, egyetlen vizsgált magyar vagy portugál férfinév sem került be a leggyakoribb 20 név közé, női nevek közül is csak a magyar *Léna* név.

5. KONKLÚZIÓ

A portugál és a magyar nyelvben megfigyelhető becézési típusok jelentős átfedést mutatnak. A hétköznapiak során a legtöbbször előforduló alakulásmódok mindkét nyelv esetében a törövidülés, a csonkulás és a képzés, ám ezek eltérő módokon valósulnak meg. Míg a magyarban a törövidülés és a képzés gyakran együtt jár, addig a portugál nyelvben a rövidült alakokra jellemzőbb az angol hatásra alakult becenevek használata. A csonkulás során a portugál nyelvben a legjelentősebb befolyásoló tényező a hangsúly helye, ugyanakkor mindkét nyelv esetén általában mássalhangzóval kezdődnek a csonkult alakok. A képzéssel alakult becenevek eltérnek az előbb említett alakulásmódoktól, mivel a képzés nem rövidíti, hanem éppenhogy hosszabbá teszi a nevet. A képzők használatában a legjelentősebb különbség az, hogy a portugálban előfordul a nagyító képző használata, amely már nem is létezik a magyarban.

A ritkább becézési módok közül több fordul elő a magyarban, mint a portugálban. Elsősorban a magyarra jellemző az összetétel, az ikerítés és a magánhangzó-változás. A portugálban gyakoribb a kettős keresztnévi összetétel és az angol becenevek használata. Eltérés mutatkozik a portugál nyelven belül is a két nyelvváltozat között a csonkulás és törövidülés megoszlásában, valamint a hangcsoportismétléssel alakult becenevek gyakoriságában.

Az önállósult becenevekre vonatkozó legfontosabb megállapítások, hogy a magyarban gyakrabban fordulnak elő, mint a portugálban, és hogy a női nevek között mindkét nyelv esetében kétszer akkora arányban találhatók meg, mint a férfi nevek között. Alakulásmód tekintetében nem mutatkozik szignifikáns különbség a két nyelv önállósult becenevei között, kivéve, hogy a portugálban egyenletesebben oszlik el az alakulásmódok aránya. Önállósult becenevek mindkét nyelv esetében alacsony arányban kerültek a leggyakoribb utónevek közé.

A dolgozat rávilágít, hogy a becézés nem pusztán nyelvi, hanem kulturális jelenség is, jelentős hatást gyakorolnak rá a történelmi és társadalmi adottságok, ugyanakkor mind a magyar, mind a portugál nyelv esetében fontos szerepet játszik az érzelmek kifejezésében.

BIBLIOGRÁFIA

- CUNHA, CELSO – CINTRA, LINDLEY 1984. *Nova Gramática do Português Contemporâneo*. Edições João Sá da Costa, Lisboa
- FERCSIK ERZSÉBET – RAÁTZ JUDIT 2017. *Keresztnevek*. TINTA Könyvkiadó, Budapest
- FERREIRA, LURDES 2022. *Alex ou Xano(a): a importância do acento na seleção do hipocorístico*. Universidade do Porto, Porto
- FORRÓ ORSOLYA 2018. *A magyar hangtan alapjai. Egyetemi jegyzet*. Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Piliscsaba
- HAJDÚ MIHÁLY 2003. *Általános és magyar névtan. Személynevek*. Osiris Kiadó, Budapest
- KESZLER BORBÁLA 2000. A szóképzés. In: KESZLER BORBÁLA (szerk.), *Magyar grammatika* pp. 307-320. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- KIEFER FERENC – LADÁNYI MÁRIA 2000. Morfoszintaktikailag semleges képzések. In: KIEFER FERENC (szerk.), *Strukturális magyar nyelvtan 3.* pp. 165-214. Akadémiai Kiadó, Budapest
- MONTEIRO, JOSÉ LEMOS 2002. *Morfologia portuguesa*. 4.ed. Pontes, Campinas
- PIECHNIK, IWONA 2015. *Reduplicative syllables in romance languages*. Jagiellonian University, Krakow
- PINHEIRO, BRUNO FELIPE MARQUES 2021. A alternância dos sufixos [x-inho] e [x-zinho] nos diminutivos: questão estrutural e dialetal. In: *Diadorim* 23. évf. 2. szám. Rio de Janeiro, pp. 249-265.

- RÁCZ ENDRE 1959. Ikerítéssel alakult becéző neveinkről. In: *Nyelvészeti Dolgozatok*. Szeged, pp. 43-48.
- RÁCZ ENDRE 1966. Mancsi. In: *Magyar Nyelvjárások XII*. Debrecen pp. 81-93.
- RIO-TORTO, GRAÇA 1993. *Formação de palavras em português. Aspectos da construção de avaliativos*. Universidade de Coimbra, Coimbra
- RIO-TORTO, GRAÇA et al. 2010. *Gramática Derivacional do Português*. Imprensa da Universidade de Coimbra, Coimbra
- ROUNDS, CAROL 2001. *Hungarian: An Essential Grammar*. Routledge, New York
- SAID ALI, MANUEL 1931. *Gramática Histórica da Língua Portuguesa*. Editora-Proprietaria, São Paulo
- SEIDE, MÁRCIA SIPAVICIUS – PETRULIONÉ, LOLITA 2020. Formação e usos de nomes hipocorísticos no português do Brasil e no idioma Lituano. *Alfa: Revista de Linguística* 64.
- SZABÓ T. ATTILA 1968. A kolozsvári becenevek a XVI-XIX. században. *Nyelvtudományi értekezések* 59.
- SZILÁGYI FERENC 1987. *Sokféle neveknek magyarázatja. Névnapi szófejtő az év (majd) minden napjára*. RTV-Minerva, Budapest
- T. SOMOGYI MAGDA 2017. Kicsinyítő-becéző képzőink történetéről. In: *A nyelvtörténeti kutatások újabb eredményei IX*. pp. 287-302. Szegedi Tudományegyetem Magyar Nyelvészeti Tanszék, Szeged
- VILLALVA, ALINA 1994. *Estruturas Morfológicas. Unidades e Hierarquias nas Palavras do Português*. Universidade de Lisboa, Lisboa
- VILLALVA, ALINA 2008. *Morfologia do Português*. Universidade Aberta, Lisboa

INTERNETES HIVATKOZÁSOK

- Net1 = <http://utonevkereso.nytud.hu/> 2024. 08. 04.
- Net2 = <https://irn.justica.gov.pt/Servicos/Cidadao/Nascimento/Composicao-do-nome> 2024. 08. 20.
- Net3 = https://bokoz.hu/wp-content/uploads/2021/03/Ba%CC%81nfi-Rita_Baranyai-magyar-gyermekjatekok-2018-.pdf 2024. 08. 25.
- Net4 = <https://nytud.hu/wp-content/uploads/2023/03/alapelvek.docx.pdf> 2024. 09. 06.

Net5 = <https://nyilvantarto.hu/hu/statisztikak?stat=kozerdeku> 2024. 08. 08.

Net6 = <https://dados.justica.gov.pt/dataset/nomesmasculino> 2024. 08. 20.

Net7 = <https://dados.justica.gov.pt/dataset/nomesfeminino> 2024.08.21.